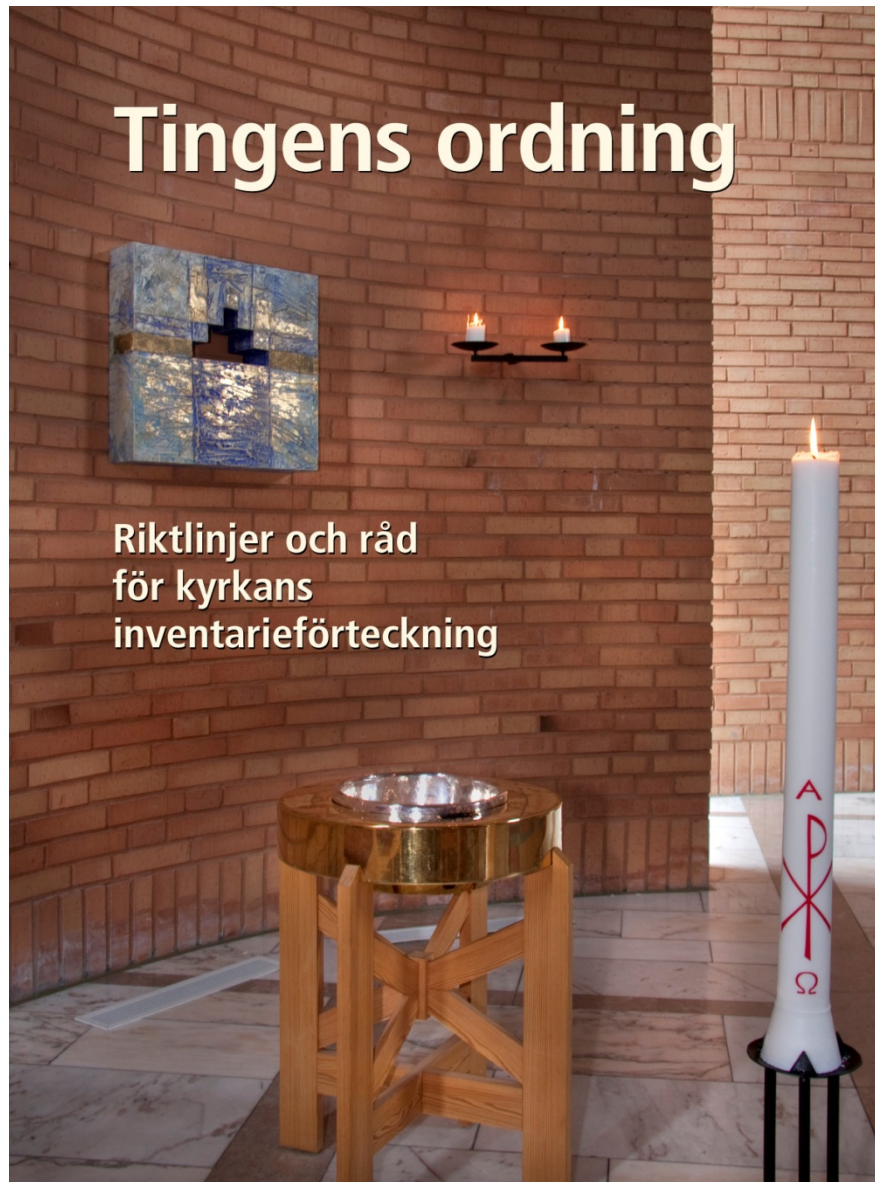

Tingens ordning

Riktlinjer och råd
för kyrkans
inventarieförteckning

Sverige har i en internationell jämförelse mycket bevarat...

- Krigen pågick någon annanstans.
- Relativt försiktig reformation.

- Exempel är de medeltida altarskåpen, skulpturerna och textilierna som är unika ur ett europeiskt perspektiv.

VARFÖR BEHÖVS EN
INVENTARIEFÖRTECKNING
ÖVER KULTURHISTORISKT
VÄRDEFULLA FÖREMÅL?

- Står i KML och KO sedan lång tid
- Ordning och reda
- Minskad risk för att inventarier blandas ihop mellan kyrkorna
- Ekonomi
- Brand
- Stöld
- Lokal kunskap och historia
- Forskning

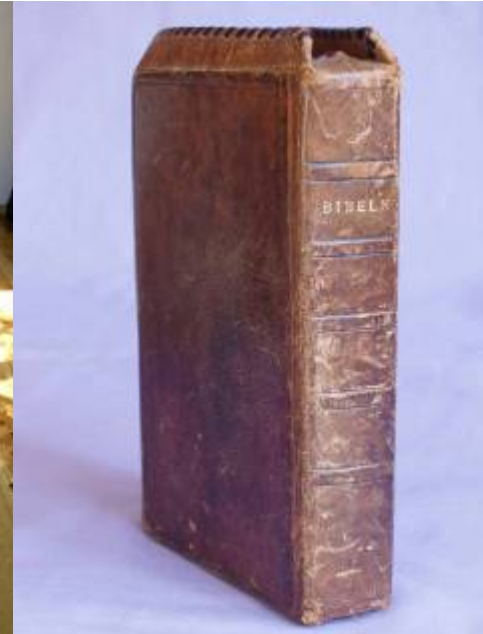
Vilka föremål ska vara med?

De kyrkliga inventarier med kulturhistoriskt värde som:

- Hör till kyrkobyggnad eller till annan kyrklig byggnad.
- Hör till kyrkotomt eller begravningsplats.

Till *kyrkliga inventarier*
räknas de inventarier som
är avsedda att användas i
samband med....

..gudstjänster & övriga kyrkliga handlingar,

..till inredning, utsmyckning eller som minnesmärke

Vad ska förtecknas och hur?

- Kulturhistoriskt värdefulla kyrkliga inventarier är lagskyddade oavsett ålder.
- Det finns olika typer av förteckningar med skilda syften.
- Förteckning enligt KML omfattar endast de inventarier som är *kyrkliga* och *kulturhistoriskt värdefulla*.
- K-märkning kan förekomma i blandade förteckningar.

Exempel på kyrkliga inventarier

• Metallföremål	Textilföremål	Träföremål	Övriga material
• Brudkronor	Altarbrun	Epitafier	Avlatsskrin
• Dopkärl	Antependier	Kistor	Banér
• Kollektbössor	Bårtäcken	Kors och krucifix	Böcker
• Kors & krucifix	Dukar	Lösa altaren	Dopfuntar
• Kyrkklockor	Kalkkläden	Lösa detaljer	Sockenbudstyg
• Ljuskronor	Kollekthåvar	Stolar	Sorgfanor
• Ljusstakar	Kormattor	Träskulpturer	Tavlor
• Nattvardskärl	Mässhakar	Vapensköldar	
• Rustningar	Predikstolskläden	Votivskepp	
• Rökelsekar	Stolor		
• Vapen			
• Vaser			
• Övrigt kyrksilver			

Kom ihåg de inventarier som förvaras på vindar, torn, i församlingshem & magasin.

Ofta av hög kvalitet!

Vilka föremål ska **inte** vara med?

Redskap för kyrkans eller kyrkogårdens skötsel

→ T.ex. stegar, dammsugare, gräsklippare.

Förbrukningsmaterial

→ T.ex. ljus, servetter, albor, gångmattor, bänkdynor.

Flertalet gravvårdar på begravningsplatser

→ De ingår i helhetsskyddet för begravningsplatsen.

Fast inredning

- Fast inredning som demonterats räknas som lösa inventarier.
- Den fasta inredningen finns ibland dokumenterad i vård- och underhållsplanen och ibland i inventarieförteckningen eller i båda.
- Viktigt att den fasta inredningen dokumenteras.
- I Sacer finns möjlighet att föra upp kyrklig inredning = fast inredning.
- Svår gränsdragning ibland, t ex orglar.

Tänk på att...

...de föremål som förs
upp på förteckningen
har församlingen
ansvar för att bevara
och vårda i all framtid.

Möjlighet

För vård av dessa
föremål kan man söka
kyrkoantikvarisk
ersättning.

Vilka uppgifter ska vara med?

Kulturminneslagens krav på inventarieförteckningen:

- I förteckningen ska anges
 - om ett föremål ägs eller förvaltas av någon annan än församlingen
 - om det förvaras på någon annan plats än i kyrkan
- I övrigt saknas riktlinjer

Vilka övriga uppgifter bör vara med?

- Inventarierna ska enkelt kunna identifieras
- Både text och bilder!
- Föremålstyp, material, utformning, färg, mått, ev. inskriptioner, placering, tillkomstår, upphovsman, ev. donator
- Utlånade eller deponerade föremål
- Avförda eller saknade föremål

Kyrkliga inventarier – en kulturskatt

- Hundratusentals föremål i våra kyrkor
- Speglar liv och tro under tusen år
- Berättar om kyrka och samhälle genom tiderna
- Se växlande smakideal och traditioner
- Föremål som används kontinuerligt
- Skapat för en viss plats
- Kulturhistoriska, konstnärliga och ekonomiska värden

Vilka kyrkliga inventarier är kulturhistoriskt värdefulla?

- Allmängiltig definition omöjlig.
- Uppfattningen förändras över tid.
- Föremålet kan vara tidstypiskt eller sällsynt.
- Berättar om en viss tidsepok eller funktion.
- ”Tjänar att bevara minnet av äldre tiders bruk och konstfärdighet” (1942 års förordning)
- Värderingen kunskapsrelaterad och/eller subjektiv.
- Materiellt värde: hög kvalitet, teknikhistoriskt.
- Immateriellt värde: affektionsvärde, tradition.

Kulturhistoriska värden

- Konstnärligt värde.
- Hantverksmässigt värde.
- Personhistoriskt värde.
- Lokalhistoriskt värde.
- Upplevelsevärde.
- Estetiskt värde.
- Diakonalt värde.
- Unikt för sin tid/plats/material o.s.v...
- Representativt för sin tid/plats/material o.s.v...
- Ursprungligt föremål, inga eller få förändringar.
- Utvecklingsprocess – föremålets tidsskikt visar på tidens utveckling.

Vilka kyrkliga inventarier är kulturhistoriskt värdefulla?

- Vid tveksamhet samråd med länsstyrelsen eller stiftskansliet
- Församlingen bestämmer.
- Länsstyrelsen får besluta om att ett föremål ska tas upp i förteckningen.
- Stiftskansliet/museer endast rådgivande.

Litteraturtips

- *Tingens ordning* laddas ner på www.svenskakyrkan.se/skarastift under menyn Övrig verksamhet/Kyrkliga inventarier.
- *Kyrkliga inventarier och inventarieförteckningar* laddas ner på www.svenskakyrkan.se/goteborgsstift under menyn Nya anslagstavlan/verksamhet/kyrkliga kulturarvet - klicka på bilden.
- *Att vårda en kyrka* laddas ner på www.raa.se under menyn Kulturarv/kulturvård/samlingar.

Välkommen att höra av dig till oss!